

XVI. Savjetovanje uzgajivača goveda u Republici Hrvatskoj

Hrvatska agencija za
poljoprivredu i hranu

KONCEPT KVALITETE GOVEĐEG MESA, *OD FARME DO STOLA*

PROF.DR.SC. ANTE IVANKOVIĆ

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, aivankovic@agr.hr

KVALITETA GOVEĐEG MESA

- **GOVEĐE MESO – namirnica visoke vrijednosti**
  - 1. zdravstvena ispravnost*
  - 2. nutritivna vrijednost*
  - 3. senzorna vrijednost*
  - 4. preradbena vrijednost*
- + *oznake posebnog način uzgoja*
- + *oznake posebne kvalitete mesa (zaštićene oznake)*
- + *posebni postupci u pripremi mesa*
- + ...

Tablica 1. Neke važne karakteristike kvalitete goveđeg mesa

NUTRITIVNA VRIJEDNOST	PRERADBENA VRIJEDNOST
<ul style="list-style-type: none"> • sadržaj, struktura i biološka vrijednost proteina • sadržaj struktura i biološka vrijednost masti • sadržaj i biološka vrijednost minerala • sadržaj i biološka vrijednost vitamina • probavljivost • iskoristivost 	<ul style="list-style-type: none"> • čvrstoća i struktura • boja i pH • sadržaj i stanje kolagena • sadržaj vode, sposobnost njenog vezanja • sadržaj vezivnog tkiva i ovojnica • sadržaj i stanje masnog tkiva • sadržaj i stanje mišićnog tkiva • pogodnost za preradu • održivost i postojanost • odlike u kuhanju (lakoća i gubitak) • odlike mesa u pečenju (lakoća i gubitak)
ORGANOLEPTIČKA VRIJEDNOST	ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST
<ul style="list-style-type: none"> • izgled <ul style="list-style-type: none"> - boja - oblik (<i>forma, izrez</i>) - mramoriranost • aroma <ul style="list-style-type: none"> - okus - miris • tekstura <ul style="list-style-type: none"> - struktura - tvrdoća (<i>nježnost</i>) - sočnost - konzistencija - glatkoća 	<ul style="list-style-type: none"> • odsutnost štetnih bakterija, gljivica i spora • odsutnost škodljivih i nepoželjnih rezidua i kontaminata <ul style="list-style-type: none"> - antibiotici - hormoni - pesticidi, herbicidi, fungicidi - toksini - toksični teški metali - nitrati, nitriti, nitroamini • odlike vezane na održivost <ul style="list-style-type: none"> - stupanj kiselosti - aktivnost vode - redokspotencijal

Meso Istarskog
Goveda - Boškarina

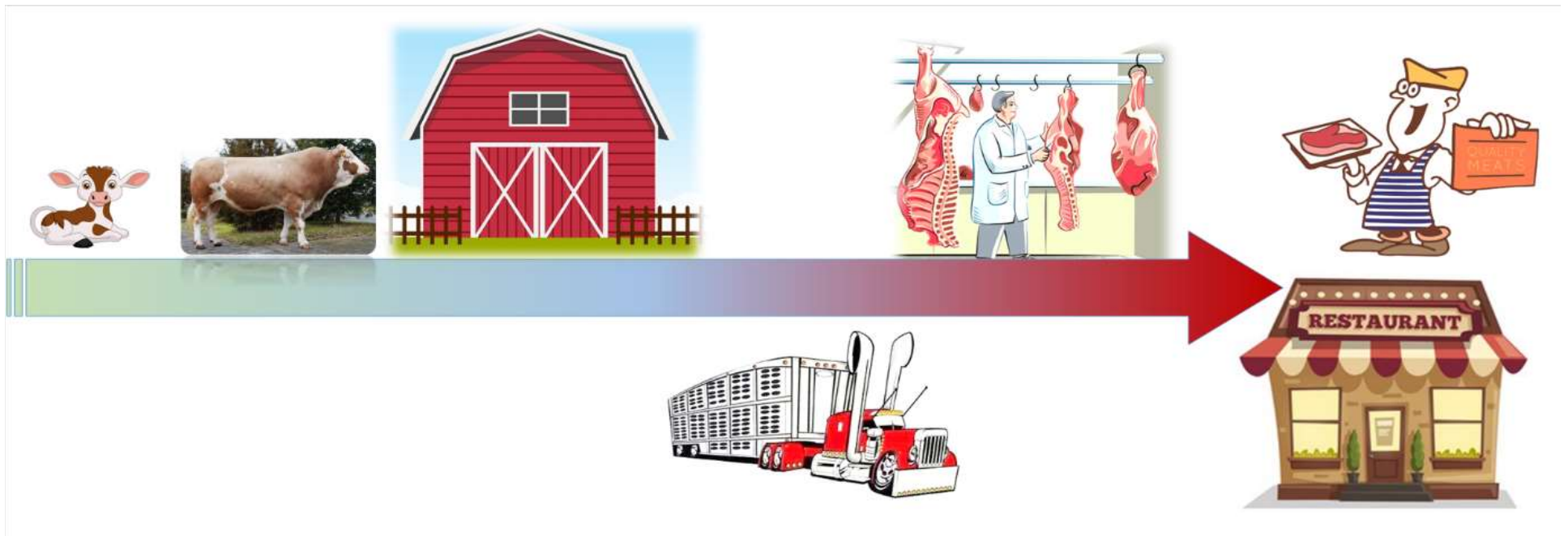
Carne
de Ávila

Charolais de
Bourgogne

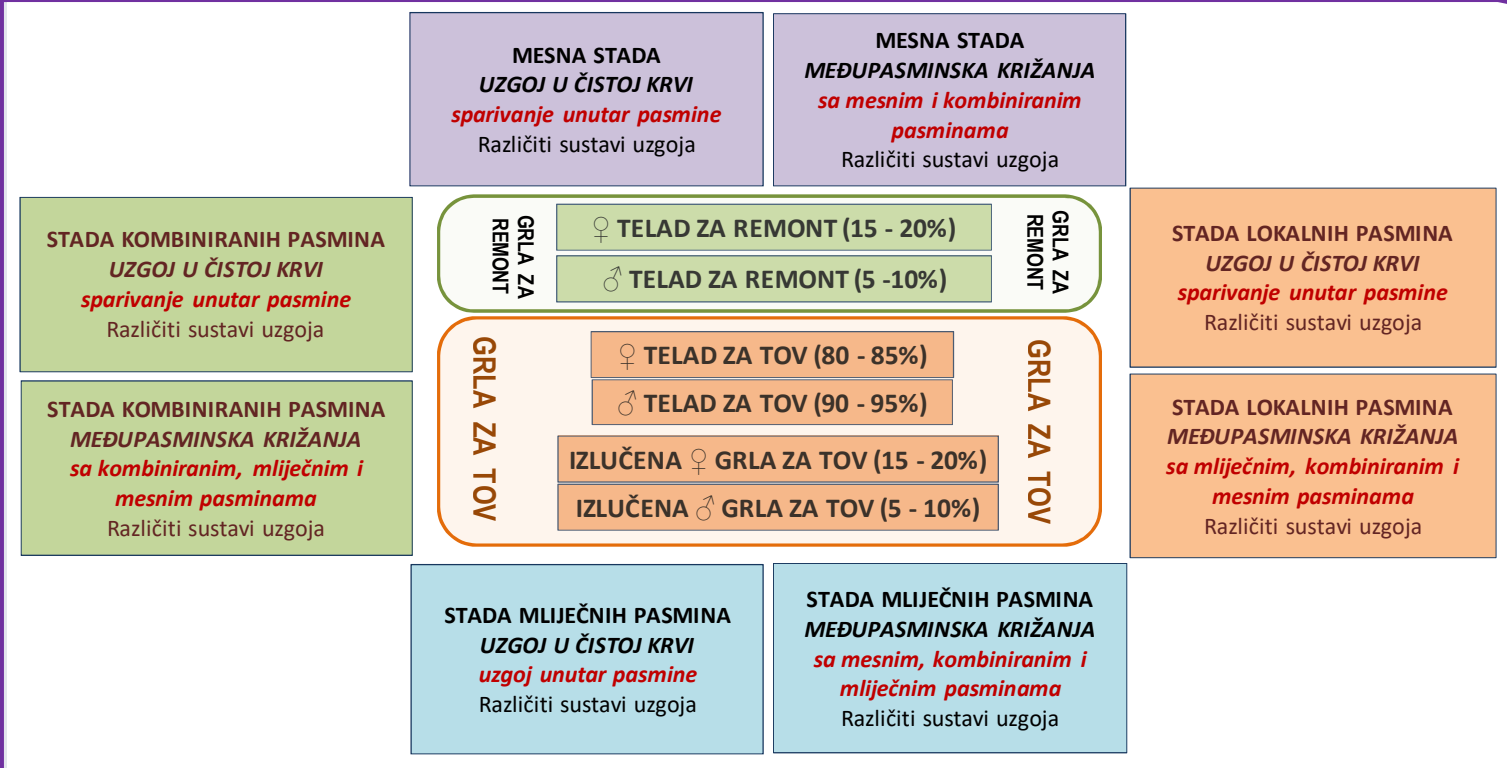
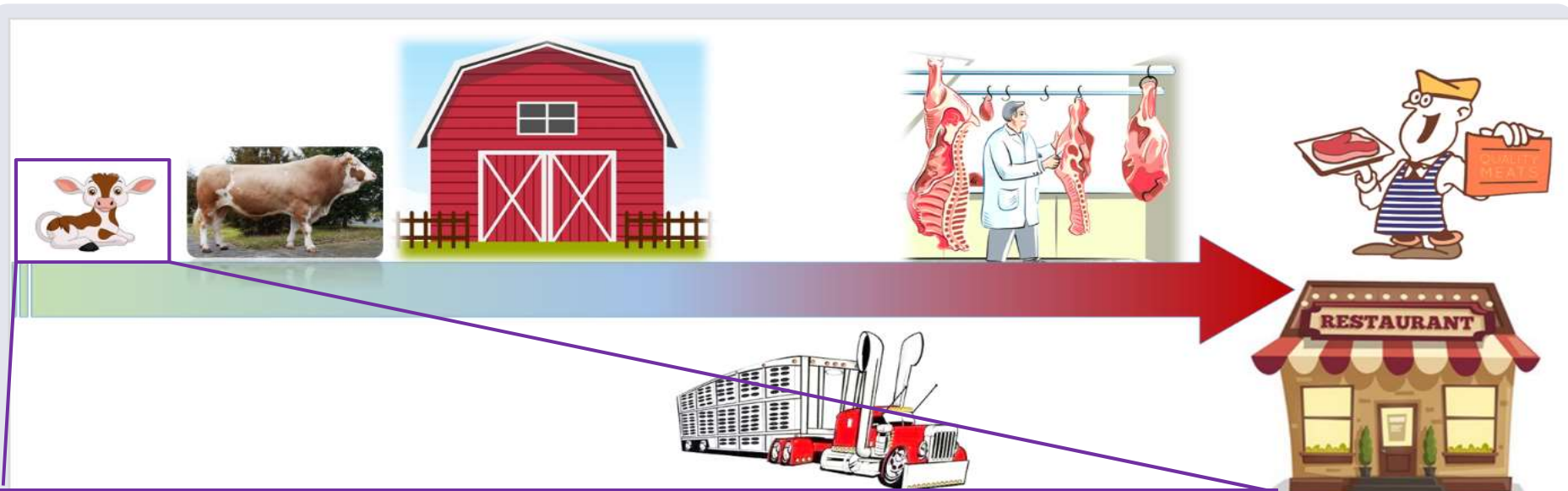
Carne Maronesa

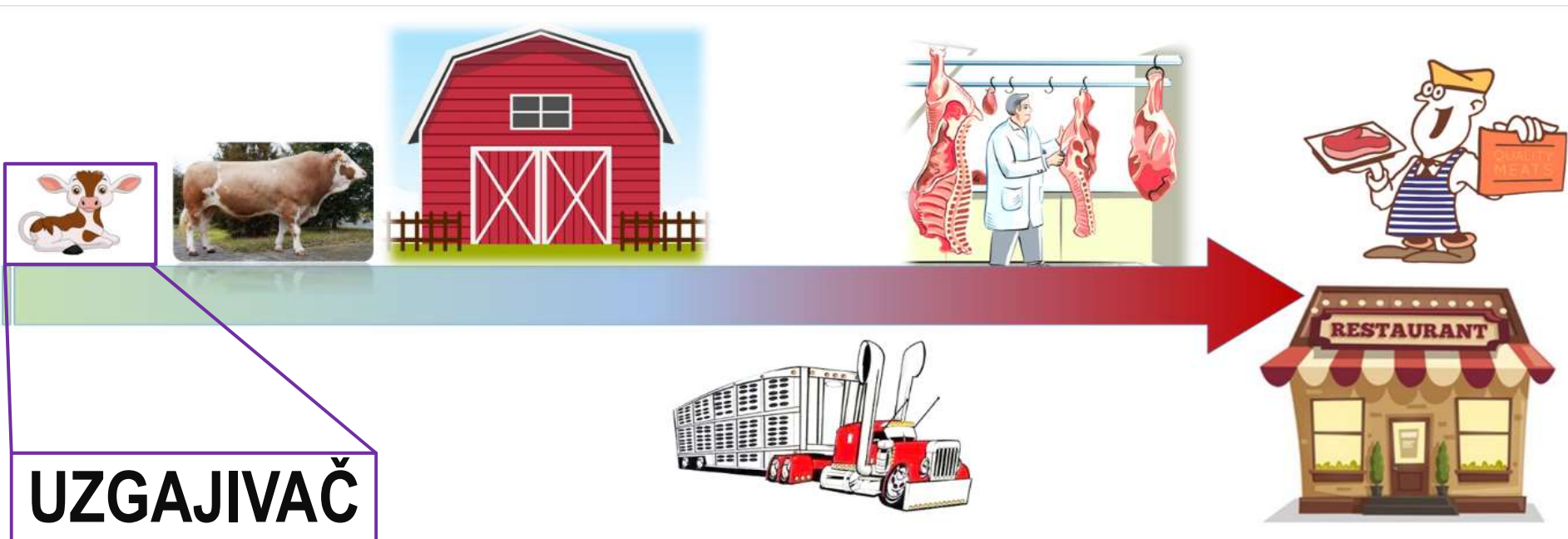
➤ **GOVEĐE MESO – odgovornost za kvalitetu**

1. **UZGAJIVAČ** (koji proizvodi telad za tov)
2. **FARMER** (tovljač)
3. **PRIJEVOZNIK** (STRES / prošlogodišnje savjetovanje)
4. **KLAONIČAR**
5. **MESAR** i/ili **KUHAR**
6. **POTROŠAČ/KUPAC?** (je li uvijek u pravu?)

Različiti izvori teladi za tov (Ivanković i Mijić, 2020)

- odabirom pasmine/genotipa u značajnoj mjeri uvjetuje konformaciju trupa i kvalitetu mesa
- pasmine / genotipovi razlikuju se u pogledu:
  - brzina i alometrija rasta,
  - završe klaoničke i konačne mase,
  - konformacija trupa, udio tržišno vrijednijih dijelova trupa
  - sklonost nakupljanju masnog tkiva, dob intenzivnijeg zamašćenja
  - ...

FARMER (tovilište)

- na pasmini / genotipu nastoji proizvesti trupove i meso očekivane kvalitete uz povoljan (prihvatljiv) odnos ulaganja : prihoda
  - HRANIDBA
  - SMJEŠTAJ
  - BRIGA O ZDRAVLJU
  - RAD
  - ...

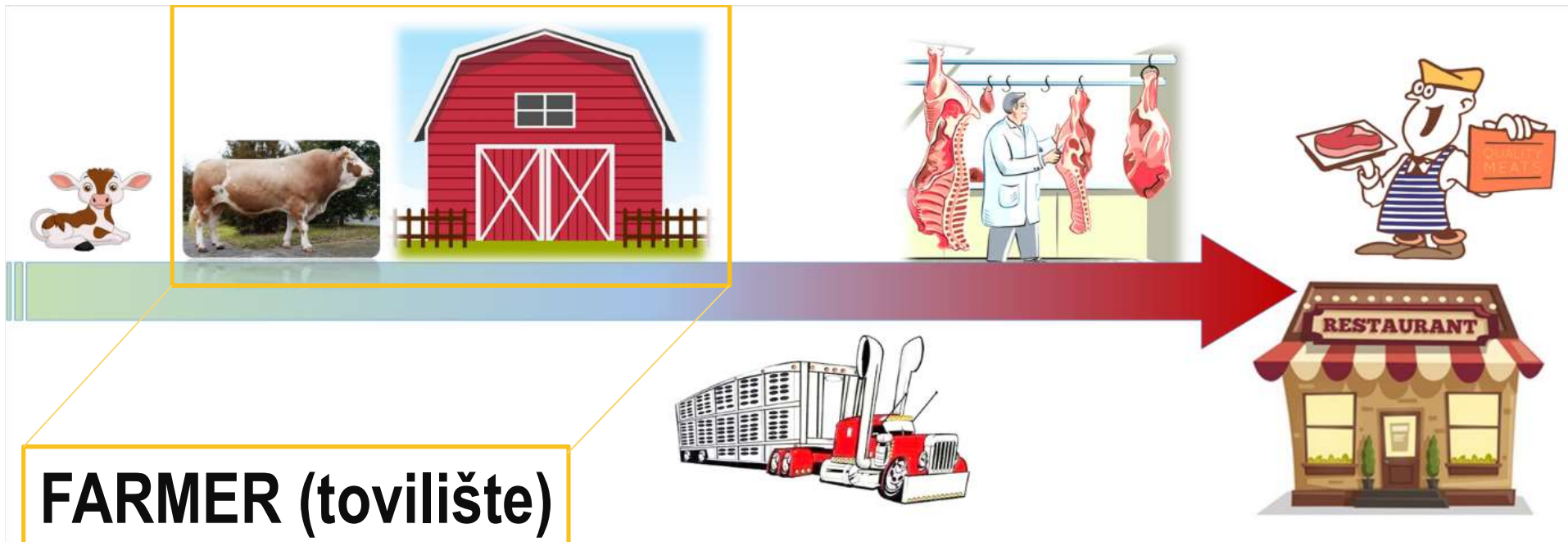

FARMER (tovilište)

HRANIDBA

- količina i kvaliteta krmiva
- energija i proteini u krmivima i obroku, njihov odnos
- distribucija i dostatnost obroka
- minerali / vitamini u obroku
- **hranidba** ↔ smještaj ↔ zdravlje ↔ drugi čimbenici

SMJEŠTAJ

- funkcionalnost objekata i opreme
- sigurnost podova, pregradnih stjenki i zidova
- napučenost objekata (boksova)
- mikroklima u objektu – može biti značajan stresor
- kvaliteta prostora za ležanje, ispusti, pašnjaci
- hranidba ↔ **smještaj** ↔ zdravlje ↔ drugi čimbenici

FARMER (tovilište)

ZDRAVLJE

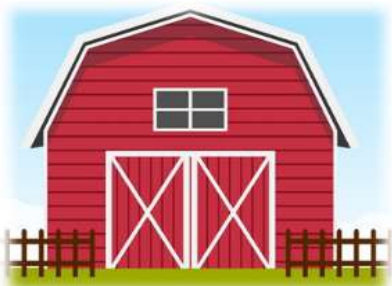
- zdravstveni status tovne farme
- provedba preventivnih mjera
- minimiziranje zdravstvenih rizika
- hranidba ↔ smještaj ↔ **zdravlje** ↔ drugi čimbenici

FARMER (tovilište)

DRUGI ČIMBENICI

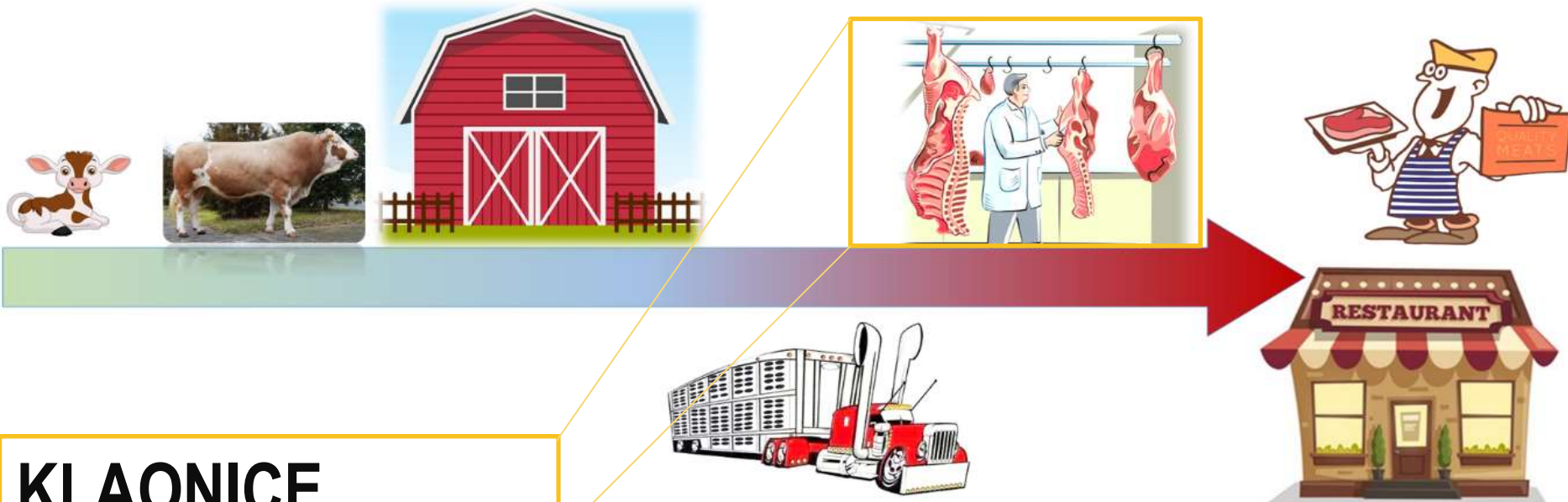
- učinkovitost i kvaliteta rada
- kvaliteta i raspoloživost opreme
- povoljnost cijena na tržištu (telad, junad, krmiva, energenti)
- povoljni agrookolišni čimbenici
- ...

PRIJEVOZ

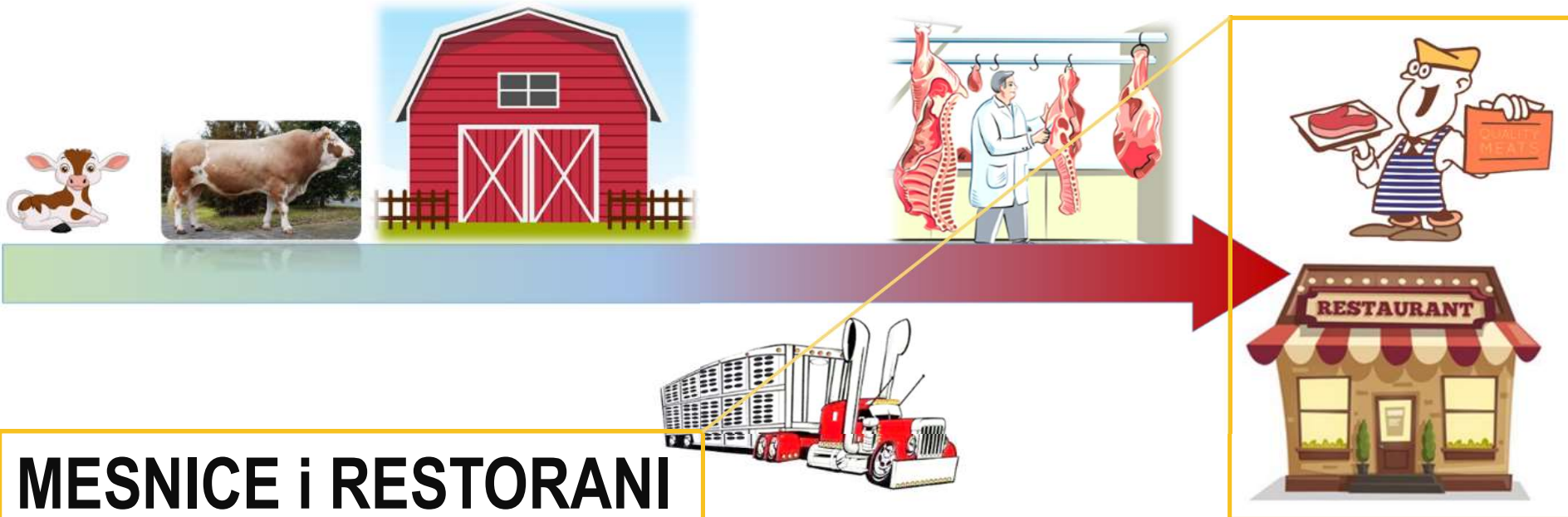

- neizbježan
- *mogući stresori prijevoza* (neki od njih obrađeni na prošlogodišnjem savjetovanju)
  - utovar
  - prijevoz
  - istovar
- potrebno njihovo minimiziranje
- ...

KLAONICE

- klanje i primarna obrada dio rutinskog postupka
- u klaonicama mogu se događati različiti stresori i/ili loši postupci
  - neprimjeren odmor u "stočnom depou"
  - neprimjerenom omamljivanju i provedba postupka klanja
  - neprimjerenom obradi trupa
  - neprimjerenom (brzo ili sporo hlađenje) polovica
- ...

MESNICE I RESTORANI

- često zadnja „karika” prije potrošača
- trebaju prezentirati meso u punini (*izgledom, okusom...*)
- mogu popraviti / pokvariti dojam potrošača o mesu
  - neprimjerno izlaganje mesa u rashladnim vitrinama,
  - neadekvatna priprema mesa
  - ...

ZAKLJUČCI

1. GOVEĐE MESO – specifične odlike kvalitete
2. na istu utječu dionici proizvodnog lanca „od polja do stola”
3. na farmeru je dio zasluga/odgovornosti za vrhunsku/lošiju kvalitetu govedine
4. odabirom genotipa, pravilnim pristupom hranidbi, smještaju i zdravlju goveda farmer primarno podržava proizvodnju kvalitetne govedine

HVALA NA POZORNOSTI

